

ÎNCHEIERE

25 aprilie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul – Valeriu Doagă
Judecătorii – Tamara Chișca-Doneva, Iuliana Oprea

Examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de reprezentantul lui Scînteii Sergiu, avocatul Croitor Alexei împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 decembrie 2017,

adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Sergiu Scînteii împotriva Ministerului Afacerilor Interne cu privire la contestarea actului administrativ, constatarea faptului represiunii politice și expropriării și obligarea de a elibera adeverință de reabilitare,

c o n s t a t ă :

La 02 noiembrie 2015, avocatul Croitor Alexei a depus cerere de chemare în judecată în numele lui Scînteii Sergiu împotriva Ministerului Afacerilor Interne cu privire la contestarea actului administrativ, constatarea faptului represiunii politice și expropriării și obligarea de a elibera adeverință de reabilitare.

În motivarea acțiunii menționează că, Scînteii Sergiu XXXXXeste fiul lui Scînteii PanteleimonXXXXX. La rîndul său, Scînteii Panteleimon XXXXXeste fiul lui Scînteii IoanXXXXX și Scînteii (Arsenii) DomnaXXXXX.

Conform extraselor din fondul arhivistic, la situația din anul 1942, Scînteii Ion (sau Scînteii IvanXXXXX), poseda cu titlu de proprietate 0,25 ha de teren arabil, 0,25 ha de pășuni, 0,25 ha de livezi de pomi, 0,50 ha de vii și imobilul cu nrXXXXX, cu teren adiacent de 1,75 ha, informație prezentată în conformitate cu certificatele de arhivă nr. 24-12/S-444 în 25 martie 1999.

Susține că, în anul 1940, toate aceste bunuri imobile au fost expropriate, faptul dat constituind represiune politică.

Astfel, Scînteii Sergiu s-a adresat Ministerului Afacerilor Interne cu cerere privind eliberarea adeverinței de reabilitare, însă a fost refuzat din motivul că nu există date în privința persoanei solicitate.

Relevă că, de asemenea, Scînteii Sergiu a primit din Arhiva Națională certificatele de arhivă nr. 336 și nr. 337 din 23 februarie 2015, prin care se atestă că, Scînteii Ion (sau Scînteii IvanXXXXX), poseda cu titlu de proprietate 0,25 ha de teren

arabil, 0,25 ha de pășuni, 0,25 ha de livezi de pomi, 0,50 ha de vii și imobilul cu nr. XXXXXcu teren adiacent, de 1,75 ha.

Așa, la 01 august 2015, Scînteii Sergiu s-a adresat repetat Ministerului Afacerilor Interne și, prezentând informația obținută din Arhiva Națională, a solicitat de a i se elibera adeverința de reabilitare. Însă, prin scrisoarea nr. 8/6-5-C-610 din 21 august 2015, recepționată la 24 august 2015, a primit refuz repetat.

Consideră că, prin refuzul Ministerului Afacerilor Interne de a elibera adeverința de reabilitare, lui Scînteii Sergiu i s-a încălcat prevederile Legii nr. 1225 din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Solicită constatarea faptului represiunii și exproprierii lui Scînteii Ivan (Ioan) XXXXX, și a Domnei(Domnica) XXXXXScînteii, XXXXX, în anii 1930-1940; obligarea Ministerului Afacerilor Interne să elibereze adeverința de reabilitare a lui Scînteii Ivan (Ioan)XXXXX, și a Domnei (Domnica) XXXXXScînteii, XXXXX, în anii 1930-1940.

Judecătoria Chișinău (sediul Centru), prin hotărârea din 23 iunie 2017 (f.d. 68, 73-76), a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Sergiu Scînteii împotriva Ministerului Afacerilor Interne cu privire la contestarea actului administrativ, constatarea faptului represiunii politice și exproprierii și obligarea de a elibera adeverința de reabilitare.

Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 20 decembrie 2017 (f.d. 95, 96-103), a respins apelul declarat de reprezentantul lui Scînteii Sergiu, avocatul Croitor Alexei și a menținut hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 23 iunie 2017.

În consolidarea soluției adoptate, prima instanță și instanța de apel au invocat dispozițiile art. 3 alin. (1) lit. a), art. 4, art. 25 alin. (1) lit. a) din Legea contenciosului administrativ; art. 5-6 din Legea nr. 1225 din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice; și art. 2 alin. (4), art. 5 alin. (1), art. 26-27 și art. 281 alin. (1) și alin. (2) lit. k) din Codul de procedură civilă.

Referitor la circumstanțele speței, Judecătoria Chișinău (sediul Centru) și Curtea de Apel Chișinău au considerat că, acțiunea privind constatarea faptului represiunii politice și exproprierii, cu obligarea pârâtului de a elibera adeverința de reabilitare, nu poate fi judecată în cadrul procedurii contenciosului administrativ și urmează a fi respinsă ca neîntemeiată, deoarece legea materială și legea procedurală stipulează în mod expres că, constatarea faptelor represiunii politice se realizează în ordinea procedurii speciale în conformitate cu Capitolul XXIV din Codul de procedură civilă, or, admiterea contrariului ar echivala cu încălcarea gravă a principiului legalității.

La 15 februarie 2018, reprezentantul lui Scînteii Sergiu, avocatul Croitor Alexei a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 decembrie 2017, prin care solicită casarea integrală a deciziei recurate și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri în sensul admiterii integrale a cererii de chemare în judecată (f.d. 108-109 recto-verso).

În argumentarea recursului invocă încălcarea esențială și aplicarea eronată a normelor de drept material, exprimate prin neaplicarea legii care trebuia să fie aplicată, aplicarea legii care nu trebuia să fie aplicată, interpretarea eronată a legislației și aprecierea arbitrară a probelor.

În acest sens menționează că, unicul motiv reținut de instanțele inferioare pentru care a fost respinsă acțiunea reclamantului este faptul că acesta nu s-a adresat în

procedura specială prevăzută la art. 281 din Codul de procedură civilă și s-a adresat în procedura contenciosului administrativ.

La acest capitol, reprezentantul recurentului susține că cererea de chemare în judecată conține solicitarea privind constatarea faptului represiunii politice, astfel reclamantul a respectat condițiile de formă și conținut de adresare cu cererea în procedură specială prevăzută la art. 284 din Codul de procedură civilă. Totodată, acesta a prezentat probe care confirmă circumstanțele expuse de petiționar și anume faptul represiunii politice și exproprierii a lui Scînteii Ivan și Scînteii Domna în anii 1930-1940, circumstanțe confirmate și prin declarațiile martorilor audiați în ședința de judecată.

Astfel, opinează că reclamantul a respectat procedura de adresare cu acțiune civilă, iar instanța urma să examineze cererea conform normelor procedurale indicate. Cu atât mai mult că, în speță, reclamantul a contestat în instanță și refuzul Ministerului Afacerilor Interne de a elibera adeverința de reabilitare în baza probelor prezentate. Prin urmare, consideră că la caz există un litigiu între persoana fizică și autoritatea publică, iar acest fapt constituie un impediment de a examina prezenta cauză în procedură specială.

În altă ordine de idei, relevă că în situația în care instanța de judecată a stabilit că nu este competentă să examineze litigiul în procedura contenciosului administrativ, urma să restituie cererea constatând că nu este competentă să judece cauza.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul de admisibilitate al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil, din următoarele motive.

Articolul 431 din Codul de procedură civilă consemnează în alineatul (2) că, asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărîrea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin.(3) se iau în considerare de către instanță din oficiu și în toate cazurile.

În conformitate cu art.433 din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4);

b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434;

c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare;

d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

Conform art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Ab initio, instanța de recurs consideră că, în speță, calea de atac a fost demarată în interiorului termenului legal, deoarece decizia recurată datează cu 20 decembrie 2017 (f.d. 95, 96), iar cererea de recurs a fost depusă la 15 februarie 2018, fapt confirmat prin amprenta sigiliului aplicată pe prima filă a cererii de recurs (f.d. 108).

Completul de admisibilitate apreciază ca fiind lipsite de substanță și care nu pot fi acceptate alegațiile conținute în cererea de recurs depusă de reprezentantul lui Scînteii Sergiu, avocatul Croitor Alexei. Or, conform prevederilor art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs trebuie să fie dactilografiată și trebuie să cuprindă esența și temeiurile recursului, argumentul ilegalității deciziei atacate, solicitările recurentului, propunerile respective.

Analizând memoriul cuprins în cererea de recurs, completul de admisibilitate evocă faptul că argumentele invocate în acesta (f.d. 108-109 recto-verso), în esența lor, sunt similare alegațiilor înserate în cererea de apel (f.d. 87 recto-verso). Astfel se deduce că cererea de recurs *de facto* este o transpunere a motivelor din cererea de apel.

Prin urmare, acestea nu pot fi reținute de către completul de admisibilitate, deoarece recursul împotriva deciziei instanței de apel este o cale de atac de drept, vizând în exclusivitate legalitatea actului de dispoziție contestat.

La acest capitol, instanța de recurs atestă că reprezentantul recurentului nu a evidențiat în cererea de recurs formulată memoriul ilegalității și netemeinicii deciziei recurate, limitându-se doar la reiterarea unor circumstanțe care au fost supuse examinării în ordine de apel.

În acest sens, urmează a se evidenția faptul că nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faprice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea

motivelor de nelegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului înseamnă nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

Astfel, este de menționat că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici care, circumscrise fiind motivelor de recurs îngăduite de lege, sunt de natură a învedera nelegalitatea hotărârii.

Ca urmare, necorespunderea recursurilor exigențelor prestabilite în art. 437 alin.(1) din Codul de procedură civilă și care nu conțin esența și temeiurile, argumentul ilegalității actului de dispoziție atacat, precum și propunerile respective, constituie temei de inadmisibilitate a recursurilor în cauză.

În această ordine de idei, instanța de recurs constată că, argumentele invocate în cererea de recurs, în esența lor, pot fi încadrate în temeiul prevăzut de art. 386 alin.(1) lit.b) din Codul de procedură civilă, aplicabil doar procedurii de apel și nu se regăsesc în art. 432 din Codul de procedură civilă, aplicabil recursului. Ba mai mult ca atât, acestea au fost deja supuse examinării și aprecierii juste de către instanța de apel prin prisma art. 130 din Codul de procedură civilă, fiindu-le oferite concluziile de rigoare și nu urmează a fi reiterate în ordine de recurs.

Ipotezele relevate certifică în mod clar caracterul lipsit de substanță al recursului declarat, deoarece reprezentantul lui Scînteii Sergiu, avocatul Croitor Alexei nu a invocat niciun argument plauzibil în vederea justificării ilegalității deciziei instanței de apel. Astfel, se evidențiază caracterul declarativ al recursului, deoarece este lipsit de conținut și desprind simplul fapt al dezacordului reprezentantului recurentului cu soluția dată de instanțele inferioare, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului.

În acest sens, completul reamintește că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a precizat că dreptul de a fi auzit în combinație cu dreptul la un recurs efectiv sunt în primul rând chestiuni de reglementare în dreptul intern și este în principiu, competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (*Doorson împotriva Olandei, 26 martie 1996, §67*). La acest capitol instanța de recurs reține că recursul declarat de reprezentantul lui Scînteii Sergiu, avocatul Croitor Alexei nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, ce ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, iar ca urmare nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, fiind lipsit de șanse de succes și nu este capabil să ofere îndreptarea situației din decizia recurată.

Subsidiar, completul de admisibilitate relevă că reprezentantul recurentului a depus prezenta cerere de recurs după ce Scînteii Sergiu a avut posibilitatea de a fi auzit de o instanță de fond și de o instanță de apel, fiecare dintre care a avut deplină jurisdicție (a se vedea *mutatis mutandis* „*Levages Prestations Services*” *împotriva Franței, cererea nr.21920/93 din 23 octombrie 1996, §48-50*).

Prin urmare, instanța de recurs apreciază că recurentului i-a fost asigurat

dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auzit combinat cu dreptul la un recurs efectiv. De fapt, în cazul când nu există suspiciuni privind încălcarea echității procedurii din perspectiva art. 6 §1 din CEDO, rezultă că participanții au reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considerau necesare în vederea apărării punctului său de vedere (*Blücher împotriva Cehiei, cererea nr.58580/00 din 11 aprilie 2005, §65-67*)

Din considerentele menționate și având în vedere faptul, că instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele, a verificat și a apreciat corect probele prezentate, a aplicat și interpretat elocvent normele de drept material și procedural, iar argumentele invocate în recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute de art.432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, în unanimitate, ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de reprezentantul lui Scînteii Sergiu, avocatul Croitor Alexei împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 decembrie 2017, în baza art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, –

d i s p u n e :

A considera inadmisibil recursul declarat de reprezentantul lui Scînteii Sergiu, avocatul Croitor Alexei împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 decembrie 2017, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Sergiu Scînteii împotriva Ministerului Afacerilor Interne cu privire la contestarea actului administrativ, constatarea faptului represiunii politice și exproprierii și obligarea de a elibera adeverință de reabilitare.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Iuliana Oprea